

แผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี¹

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตี²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริเวณการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ประเภทของชุมชนภาษาแต่ละหมู่บ้านและจัดทำแผนที่ภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ 2 ประการ ในการสร้างแผนที่ภาษาศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี คือ 1) เกณฑ์ด้านศัพท์ที่จำแนกกลุ่มภาษาตามตระกูลภาษาโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 หน่วยย่อย 2) เกณฑ์ด้านเสียง คือ รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ วิธีการเก็บข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์จากผู้ตอบแบบสอบถามทุกหมู่บ้าน ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1007 หมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีชุมชนภาษา 4 ประเภท ดังนี้ 1) ชุมชนภาษาเดียว จำนวน 883 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนภาษาไทยซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงไปคือ ชุมชนภาษาลาวเวียง ชุมชนภาษาลาวครั่ง ชุมชนภาษาโซ่ง ชุมชนภาษาพวน ชุมชนภาษากะเหรี่ยง และชุมชนภาษามอญ 2) ชุมชนสองภาษา มีจำนวน 107 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั่งซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงไปคือ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวเวียง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมร ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวโซ่ง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาพวน ชุมชนภาษาลาวเวียงร่วมกับภาษาลาวครั่ง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษากะเหรี่ยง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษามอญ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาไทยวน และชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาอู๋ก่อง 3) ชุมชนสามภาษา มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาโซ่งและภาษาพวน 4. ชุมชนภาษาที่มีปัญหา ได้แก่ ชุมชนภาษาที่ใช้ศัพท์และเสียงไม่เข้าเกณฑ์ มีจำนวน 16 หมู่บ้าน

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนสัมพันธ์กับชุมชนภาษากล่าวคือ เขตเทือกเขาทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดมีชุมชนภาษากะเหรี่ยง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั่ง และชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาอู๋ก่อง ส่วนชุมชนภาษาอื่น ๆ จะอยู่ในเขตที่ราบสูงและที่ราบลุ่มของจังหวัด

¹ บทความวิจัยนี้สรุปจากรายงานการวิจัยเรื่อง “แผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล sliamprawat@yahoo.com

คำสำคัญ: 1. แผนที่ภาษา 2. จังหวัดสุพรรณบุรี 3. การแปรศัพท์
4. การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์

Linguistic Maps of Suphanburi Province

Suwattana Liamprawat³

Abstract

This research aims to investigate the language zones of various ethnic groups in Suphanburi Province, classify speech communities in Suphanburi Province and propose the linguistic maps of Suphanburi Province. Two criteria for creating the linguistic maps of Suphanburi Province were: 1) the lexical criteria to classify the languages according to the Thai language families which were used to analyze the questionnaires consisting of thirty semantic units, and 2) the phonological criteria based on the patterns of tonal split which were used to analyze the interviews with villagers in 1,007 villages in Suphanburi Province.

The results reveal that there are four types of speech community in Suphanburi Province. The first one, consisting of 883 villages, is the monolingual speech community. The majority is the Thai speech communities followed by Lao Wiang, Lao Krang, Tai Dam, Phuan, Karen and Mon. The second type, consisting of 107 villages, is the bilingual speech community. The majority is the communities where the Thai and Lao Krang languages are spoken. Others are the communities of the Thai and Lao Wiang languages, the Thai and Khmer languages, the Thai and Tai Dam languages, the Thai and Phuan languages, the Thai and Karen languages, the Thai and Mon languages, the Thai and Thai Yuan languages, the Thai and Ugong languages, and the Lao Wiang and Lao Krang languages. The third type of speech community is the trilingual community. For this type, there is only one village. In this village, the Thai, Tai Dam and Phuan languages are spoken. The fourth type of speech community is the community where the lexicon and phonological features cannot be classified according to the lexical and phonological criteria. There are sixteen villages of this type.

³ Associate Professor, Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand. E-mail address : sliamprawat@yahoo.com

Additionally, the settlement of the ethnic groups is also found to be related to the geography of Suphanburi Province. The north-west side of the mountain range is occupied by the Karen communities, the Thai and Lao Krang communities, and the Thai and Ugong communities. Others communities are found in the plateau and low lands of Suphanburi Province.

Keyword: 1. linguistic maps 2. Suphanburi province 3. lexical variation
4. tonal spit

บทนำ

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคตะวันตก ในอดีตมีความสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ Varunee Osatharom (2004 : 33-34) กล่าวถึงชุมชนโบราณในจังหวัดสุพรรณบุรี คือ เมืองอู่ทอง อยู่ริมฝั่งแม่น้ำจะระเข้สามพันซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญทางตะวันออกในพุทธศตวรรษที่ 8 เมืองนี้สามารถติดต่อกับจีนและอินเดียได้ เป็นเมืองสำคัญของอาณาจักรทวารวดี เมืองสุพรรณบุรีมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยอยุธยาในฐานะเป็นเมืองลูกหลวงและเป็นเมืองหน้าด่านด้านตะวันตกในการเดินทัพมาเข้ากรุงศรีอยุธยา

ด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม จังหวัดสุพรรณบุรีมีความโดดเด่นและหลากหลายทางชาติพันธุ์จนมีคำกล่าวว่า “ข้างป่าต้น คนสุพรรณ” มีความหมายเชิงยกย่องว่าสุพรรณบุรีเป็นเมืองคนดี มีความรู้ความสามารถและข้างป่าต้นคือข้างหลวงที่มีลักษณะเป็นเลิศ จากการศึกษาของนักภาษาศาสตร์พบว่าในจังหวัดสุพรรณบุรีปัจจุบัน นอกจากจะมีผู้พูดภาษาไทยกลางแล้ว ยังมีผู้พูดภาษาอื่นอีก 9 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยยวน (คำเมือง) ภาษาโซ่ง ภาษาพวน ภาษาลาวอีสาน ภาษาลาวแง้ว ภาษาลาวเวียง ภาษาเขมร ภาษาอุยกูร์ (กว๋อง) ภาษากะเหรี่ยงโป (Premsrir et al., 2004 :185)

จังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย 10 อำเภอ 110 ตำบล 1,007 หมู่บ้าน ปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้านดังกล่าว ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากวัฒนธรรมดั้งเดิมไปค่อนข้างมาก เนื่องจากความเจริญทางวัตถุ การเปลี่ยนจากระบบเกษตรกรรมเป็นระบบทุนนิยมและระบบอุตสาหกรรม มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกมากขึ้นประกอบกับทางจังหวัดมีแผนพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและการค้าในภูมิภาคตะวันตก มุ่งส่งเสริมความแข็งแกร่งของชุมชนท้องถิ่น สร้างความเท่าเทียมกันของคนในสังคมเพื่อพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจังหวัดสุพรรณบุรีจึงกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาจังหวัด 5 ประการ โดยมีข้อที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ดังนั้นงานวิจัยเรื่อง “แผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี” จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ คือ ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ กลยุทธ์ การวิจัยที่ 2 คือ การพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความหลากหลายของภาษามีคุณค่าเช่นเดียวกับความหลากหลาย

ทางชีวภาพ เช่น พืชพันธุ์ พันธุ์สัตว์ เพราะภาษาเป็นทรัพยากรอันควรถูกค่าแก่การอนุรักษ์ เป็นเครื่องแสดงอัตลักษณ์ของบุคคลและท้องถิ่น อีกประการหนึ่งการที่จะพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรีให้บรรลุผลนั้น ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อความเข้าใจระหว่างคนในสังคม ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้หน่วยราชการหรือผู้สนใจศึกษาด้านวัฒนธรรม มานุษยวิทยา โบราณคดี ประวัติศาสตร์และภาษาศาสตร์นำข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวไปศึกษาต่อไป

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนที่ภาษา (Language map)⁴ และแผนที่ภาษาศาสตร์ (Linguistic map)⁵ พบว่าผู้ศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาเฉพาะภาษาไทยถิ่นของจังหวัดเดียว หรือจังหวัดอื่นที่มีพื้นที่ติดต่อกันหรือทำแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์จากแบบสำรวจภาษาซึ่งไม่ได้ใช้หน่วยอรรถและนำเสนอข้อมูลระดับอำเภอหรืองานวิจัยบางเรื่องมิได้จัดเก็บและทำฐานข้อมูลโดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) อาจไม่สามารถนำผลการวิจัยไปเชื่อมโยงกับสาขาอื่นๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นหากหน่วยงานและนักวิชาการจะใช้ประโยชน์จากแผนที่ภาษา นักภาษาศาสตร์ควรจัดทำฐานข้อมูลด้านภาษาโดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์และควรทำให้ละเอียดระดับหมู่บ้าน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงจัดทำแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรีโดยใช้เกณฑ์ทางศัพท์เพื่อจำแนกภาษาตามตระกูลต่างๆ ที่มีใช้ในจังหวัดสุพรรณบุรี และใช้เกณฑ์ระบบเสียงวรรณยุกต์จำแนกภาษาตระกูลไทที่มีใช้ภาษาไทยกลางเพราะภาษาดังกล่าวมีการใช้ศัพท์ร่วมกัน จึงต้องใช้ระบบเสียงวรรณยุกต์จำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนการจัดเก็บข้อมูลนั้นใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพราะข้อมูลมีมากถึง 1,007 หมู่บ้าน อีกทั้งผู้วิจัยต้องการเชื่อมโยงกับข้อมูลด้านต่างๆ ของจังหวัด เช่น การท่องเที่ยว เศรษฐกิจ สังคม เพื่อให้หน่วยราชการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริเวณการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อหาประเภทชุมชนภาษาของแต่ละหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อจัดทำแผนที่ภาษาศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี

⁴ แผนที่ภาษา (Language map) คือ แผนที่ที่แสดงว่าในพื้นที่นั้นมีผู้พูดภาษาใดบ้าง

⁵ แผนที่ภาษาศาสตร์ (Linguistic map) คือ แผนที่แสดงการกระจายของเสียง ศัพท์หรือไวยากรณ์ของภาษานั้นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาการแปรของศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยรรถ⁶ จำนวน 30 หน่วยรรถ ซึ่งเป็นศัพท์ที่ผู้ออกภาษากลุ่มต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรีใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ศึกษากระบวนการเสียงวรรณยุกต์เฉพาะภาษาตระกูลไทที่มีใช้ภาษาไทยกลางเพื่อจำแนกภาษากลุ่มย่อยของผู้พูดภาษานั้นๆ
3. บริเวณที่ศึกษาคือทุกหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 1,007 หมู่บ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 **สำรวจข้อมูลเบื้องต้นและทดลองเก็บข้อมูล** ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดสุพรรณบุรี สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับข้าราชการ ในพื้นที่เพื่อทราบนโยบายการพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเก็บข้อมูลสนามในแต่ละอำเภอ จากนั้นสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดเก็บข้อมูลคือทุกหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี 1,007 หมู่บ้าน ยกเว้นเขตเทศบาล ใช้ผู้ตอบแบบสอบถาม⁷ เกี่ยวกับหน่วยรรถหมู่บ้านละ 2 คน ยกเว้นหมู่ 7 ตำบลหนองบ่อ อำเภอสองพี่น้องมีกลุ่มชาติพันธุ์ 3 กลุ่มคือไทย ไชยและพวนอาศัยเป็นจำนวนเท่าๆกัน จึงใช้ผู้ตอบแบบสอบถาม 3 คนเป็นตัวแทนแต่ละกลุ่ม รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 2,015 ฉบับ กรณีในการสร้างแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ 2 ประการ คือ

1. เกณฑ์ด้านศัพท์ ผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์แรกทำแบบสอบถามเพื่อจำแนกภาษาตามตระกูลภาษาในการศึกษาเบื้องต้นนี้พบว่ามีตระกูลภาษาไท ได้แก่ ภาษาไทยกลาง ภาษาไชย ภาษาพวน ภาษาลาว ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก ได้แก่ ภาษามอญ ภาษากวย ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาอู๋ก๋อง

2. เกณฑ์ด้านเสียงวรรณยุกต์ พิจารณาการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ตามแบบทดสอบของวิลเลียม เจ.เกิตินีย์⁸ เพื่อจำแนกกลุ่มย่อยของภาษาตระกูลไท

⁶ หน่วยรรถ (Semantic unit) คือ หน่วยความหมายแต่ละหน่วยรรถอาจแทนหน่วย 1 ศัพท์หรือมากกว่าก็ได้

⁷ คุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และประชาชน 1 คน ที่เกิดและเติบโตในหมู่บ้านนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบแล้วว่ามิอ่วยะในการออกเสียงและรับเสียงติดต่อดจนมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยรรถในแบบสอบถามเพื่อเลือกเป็นตัวแทนของคนในชุมชน

⁸ แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาตระกูลไท ผู้สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมจากบทความตามบรรณานุกรม

และตีความประเภทชุมชนภาษา ซึ่งหมายถึงภาษาที่คนในชุมชนนั้นใช้ร่วมกันอาจเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้ การที่จะพิจารณาว่าเป็นชุมชนภาษาประเภทใดนั้น หากเป็นภาษาต่างตระกูลกัน สามารถจำแนกได้ง่ายด้วยเกณฑ์ด้านศัพท์ หากเป็นภาษาตระกูลไทเกณฑ์ด้านศัพท์อาจไม่เพียงพอ ที่จะจำแนกกลุ่มย่อยเพราะภาษาตระกูลไทมักใช้ศัพท์ร่วมกันหลายหน่วยย่อยโดยเฉพาะภาษากลุ่มลาว เช่น ภาษาลาวเวียง ลาวครั่งหรือภาษากลุ่มไท เช่น ไทโซ่ง ไทพวน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องใช้แบบทดสอบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ (tonal spit) จำแนกกลุ่มย่อยอีกครั้ง เมื่อได้เกณฑ์การจำแนกทั้ง 2 ประการแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทดลองเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิธีสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลสนาม ผลจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพและเก็บข้อมูลด้านศัพท์ จำนวน 30 หน่วยย่อย ดังปรากฏตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวกของบทความ ผู้วิจัยมีเกณฑ์คัดเลือกหน่วยย่อยดังนี้

2.1 เป็นหน่วยย่อยที่แทนด้วยศัพท์ซึ่งใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักเพื่อให้ได้ความหมายตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ

2.2 เป็นหน่วยย่อยที่มีความหมายไม่คลุมเครือและเข้าใจตรงกันทุกถิ่น

2.3 เป็นหน่วยย่อยที่แทนด้วยศัพท์ซึ่งงานวิจัย วิทยานิพนธ์ พจนานุกรมของแต่ละภาษาและผู้ทรงคุณวุฒิระบุว่าเป็นศัพท์ของภาษานั้นๆ

2.4 เป็นหน่วยย่อยที่ภาษาไทย ภาษาโซ่ง ภาษาพวน ภาษาลาว ภาษามอญ ภาษาอู๋ก่อง ภาษาากยและภาษากะเหรี่ยงแทนด้วยคำศัพท์ที่แตกต่างกัน เมื่อผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยย่อยประเภทนี้แล้วปรากฏว่ามีไม่มากนัก ดังนั้นเพื่อให้ได้จำนวนหน่วยย่อยที่มากพอ ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกหน่วยย่อยที่แทนด้วยศัพท์ร่วมกลุ่มบ้างเช่น หน่วยย่อย “ท่า” ซึ่งเป็นศัพท์ร่วมกลุ่มของภาษาโซ่งและภาษาพวนคือ เอ็ด หรือหน่วยย่อย “ลู” ศัพท์ร่วมกลุ่มของภาษาโซ่ง ภาษาพวนและภาษาลาวคือ เบ็ง

เมื่อผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยย่อยแล้ว พบว่าเกณฑ์ด้านศัพท์สามารถจำแนกภาษาตามตระกูลภาษาได้แต่ไม่อาจจำแนกกลุ่มย่อยของภาษาตระกูลไทได้ โดยเฉพาะ ภาษาโซ่ง ภาษาพวน ภาษายวน(คำเมือง) หรือภาษากลุ่มลาว ได้แก่ ภาษาลาวเวียง ลาวครั่ง ลาวซี ลาวปากซี ลาวโป ดังนั้นเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถตีความได้ว่าหมู่บ้านนั้น

เป็นชุมชนภาษาใด ผู้วิจัยต้องใช้รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ซึ่งวิเคราะห์ลักษณะทางสัทศาสตร์โดยใช้โปรแกรม Praat เป็นเกณฑ์การจำแนกด้วย ส่วนการจัดเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) แสดงการกระจายศัพท์แต่ละหน่วยอรรถ แต่ละหมู่บ้าน แสดงสัดส่วนการกระจายคำศัพท์และเสียงวรรณยุกต์ พร้อมทั้งแนวโน้มของภาษาที่ใช้ในแต่ละหมู่บ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อตีความชุมชนภาษาและจัดทำแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูล ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 2 ประการ คือ 1) เกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์และรูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ 2) วิเคราะห์แนวโน้มการใช้ภาษาในแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ศัพท์และรูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ จากจุดเก็บข้อมูลทั้ง 1,007 หมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามหมู่บ้านละ 2 ชุด ยกเว้น 1 หมู่บ้านที่ใช้แบบสอบถาม 3 ชุด คือ หมู่ที่ 7 ตำบลหนองบ่อ อำเภอสองพี่น้อง ดังที่ได้กล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแต่ละจุดเก็บข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยสัดส่วนของชุมชนภาษาเพื่อสรุปเป็นแบบสอบถามชุดสุดท้ายจำนวน 1,007 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด ผลจากการเก็บข้อมูลพบว่า คำ⁹ ที่ใช้แทนหน่วยอรรถทั้ง 30 หน่วยอรรถนั้นมีความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์การพิจารณาการแยกศัพท์¹⁰ หรือศัพท์เดียวกัน ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกัน ไม่ว่าคำๆนั้นจะเป็นพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ หากความต่างนั้นไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์การแปรเสียงจะจัดให้เป็นคนละศัพท์ เช่น

หน่วยอรรถที่ 14 “แมลงหวี่” แมลงหวี่ แมงป่องปิง ดูล่าพู้ มะมอม เซวมิง

คำว่า แมลงหวี่ เป็นศัพท์ไทยกลาง แมงป่องปิง เป็นศัพท์โซ่ง ดูล่าพู้ เป็นศัพท์กะเหรี่ยง มะมอม เป็นศัพท์กวย เซวมิง เป็นศัพท์อุยก่อง ทั้งหมดเป็นศัพท์ที่มีรูปศัพท์แตกต่างกันไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์การแปรเสียง

⁹ คำ (Word) คือชุดข้อมูลที่ปรากฏในแบบสอบถามซึ่งยังไม่ได้ผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ศัพท์

¹⁰ ศัพท์ (Lexical item) คือ คำหนึ่งคำที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นสมาชิกของหน่วยอรรถ แต่ละศัพท์จะมีรูปแปรหรือไม่ก็ได้

เกณฑ์ที่ 2 คำ 2 คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกัน หากมีบางพยางค์ต่างกันและความต่างของพยางค์นั้น สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์การแปรเสียงถือว่าเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน เช่น

หน่วยอรรถที่ “ตะไคร้” หัวสิงไค หัวสีไค

คำว่า **หัวสิงไค** และ **หัวสีไค** เป็น 2 คำ ภาษากลุ่มลาวเกิดการแปรเสียงความสั้น-ยาวของสระ /i/ และสระ /i:/ เสียงพยัญชนะท้ายในพยางค์ สิง /ŋ/ และ สี ที่ไม่ปรากฏเสียงท้ายจึงจัดเป็น 1 ศัพท์ คือ **หัวสิงไค**

เกณฑ์ที่ 3 คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถบางคำ แม้มีการแปรเสียงซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ที่ 2 แต่เนื่องจากคำนั้นมีลักษณะเฉพาะทางเสียง เช่น เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ที่สามารถจำแนกกลุ่มย่อยของภาษาได้ อีกทั้งพจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ระบุว่าเป็นศัพท์ของภาษานั้นๆ กรณีนี้ผู้วิจัยจะจัดเป็นคนละศัพท์ เช่น

หน่วยอรรถที่ 9 “ข้อсок” แชนเซาะ แชนเซาะ แชนсок

คำว่า **แชนเซาะ** เป็นศัพท์โซ่ง **แชนเซาะ** เป็นศัพท์พวน **แชนсок** เป็นศัพท์ลาว ถึงแม้อธิบายได้ด้วยการแปรเสียงพยัญชนะต้น /kh/ เป็น /h/ หรือ เสียงพยัญชนะท้าย /ʔ/ เป็น /k/ จัดเป็นปฏิภาคของเสียง (sound correspondence) ของชุดคำในภาษาโซ่ง ภาษาพวนและภาษาลาวซึ่งแสดงลักษณะเฉพาะของภาษากลุ่มย่อย อีกทั้งเอกสารระบุว่าเป็นศัพท์ของภาษานั้นๆ จึงจัดเป็นคนละศัพท์

เกณฑ์ที่ 4 คำ 2 คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถ หากมีบางพยางค์ของรูปคำต่างกันและความต่างนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางหน่วยคำ ทั้งนี้จะมีพยางค์หลักเหมือนกันและมีบางพยางค์เพิ่มขึ้น ลดลง หรือเปลี่ยนไป กรณีนี้เป็นรูปแปรของศัพท์ ผู้วิจัยจึงจัดเป็นศัพท์เดียวกัน เช่น

หน่วยอรรถที่ 6 “จั้งจก” โตยาเอือน แมงยาเอือน

คำว่า **โตยาเอือน** และ **แมงยาเอือน** เป็นศัพท์โซ่ง โดยมีพยางค์หลักเหมือนกันคือ ยาเอือน หมายถึงจั้งจก แต่มีพยางค์แรกเปลี่ยนรูปคำเป็นโต และ แมง เพื่อบ่งบอกว่าเป็นสัตว์ จึงจัดเป็นศัพท์เดียวกัน โดยพิจารณาจากพยางค์หลัก

เกณฑ์ที่ 5 คำที่ใช้แทนหน่วยย่อยบางคำ ถือเป็นศัพท์ร่วมกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นศัพท์ภาษาลาว ได้แก่ ลาวครั้ง และลาวเวียงซึ่งไม่สามารถจำแนกกลุ่มย่อยได้ ส่วนศัพท์ร่วมของภาษาลาว ภาษาโซ่งและภาษาพวนมีไม่มากนัก กรณีนี้ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์เพื่อจำแนกกลุ่มย่อยของภาษาตระกูลไทอีกครั้งหนึ่งตัวอย่างของศัพท์ร่วมกลุ่ม เช่น

หน่วยย่อยที่ 19 “อร้อย” แซบ (ลาวเวียง-ลาวครั้ง)

คำว่า แซบ เป็นศัพท์ร่วมของภาษาลาวทั้งกลุ่มลาวเวียงและลาวครั้ง การที่จะตีความว่าจุดเก็บข้อมูลนั้นเป็นชุมชนภาษาลาวครั้งหรือลาวเวียงต้องใช้รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์จำแนกโดยพิจารณาช่อง A หากมีรูปแบบการแตกตัวเป็น A1-234 เป็นภาษาลาวครั้ง หากมีรูปแบบการแตกตัวแบบ A1-23-4 เป็นรูปแบบการแตกตัวแบบภาษาลาวเวียง

เกณฑ์ที่ 6 คำที่ใช้แทนหน่วยย่อยบางคำไม่เข้าเกณฑ์และไม่ปรากฏในเอกสารว่าเป็นศัพท์ของภาษาใด ผู้วิจัยจะจัดเป็นศัพท์เฉพาะถิ่น เช่น

หน่วยย่อยที่ 21 “ฟี่สะไก” เอ้อยไก

หน่วยย่อยที่ 12 “พริกขี้หนู” พิกขี้นก พิกน้อย

คำว่า เอ้อยไก และ พิกขี้นก พิกน้อย ไม่ปรากฏในเอกสารว่าเป็นศัพท์ของภาษาใด ซึ่งอาจเป็นศัพท์ที่คนในชุมชนภาษาสร้างใหม่ จึงจัดแยกเป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

เมื่อใช้เกณฑ์ทั้ง 6 ประการ พิจารณาการแยกศัพท์หรือศัพท์เดียวกันแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ประกอบการตีความชุมชนภาษาด้วย โดยพิจารณาเฉพาะภาษาตระกูลไทที่มีใช้ภาษาไทยกลางเพราะภาษากลุ่มดังกล่าวใช้ศัพท์ร่วมกันค่อนข้างมาก ผู้วิจัยพบว่าหากใช้เกณฑ์การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในแบบทดสอบ ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มภาษาตระกูลไทในจังหวัดสุพรรณบุรีได้ 5 รูปแบบดังนี้¹¹

¹¹ ผู้สนใจควรอ่านเพิ่มเติมจากบทความของ William J. Gedney ตาม References

แบบที่ 1 (ว.บ.1) ภาษาโซ่ง

ABCD123-4

	A	B	C	DL	DS
1					
2	ว.1	ว.3	ว.5	ว.3	ว.3
3					
4	ว.2	ว.4	ว.6	ว.4	ว.4

แบบที่ 2 (ว.บ.2) ภาษาไทยยวน

A12-34 BCD123-4

	A	B	C	DL	DS
1					
2	ว.1	ว.3	ว.5	ว.3	ว.1
3	ว.2				
4	ว.2	ว.4	ว.6	ว.4	ว.4

แบบที่ 3 (ว.บ.3) ภาษาพวน

A1-234 B123-4 C1-234 D123-4

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.5		
2		ว.3		ว.6	ว.3
3	ว.2		ว.6		
4		ว.4		ว.4	ว.4

แบบที่ 4 (ว.บ.4) ภาษาลาวเวียง

A1-23-4 B1234 C1-234 D123-4

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.5		
2				ว.5	ว.1
3	ว.2	ว.4	ว.6		
4	ว.3			ว.6	ว.4

แบบที่ 5 (ว.บ.5) ภาษาลาวครั่ง

A1-234 B1234 C1-234 D123-4

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.4		
2				ว.4	ว.1
3	ว.2	ว.3	ว.5		
4				ว.5	ว.3

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ศัพท์และรูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์เฉพาะภาษาตระกูลไทแล้ว ผู้วิจัยจะแสดงการกระจายศัพท์และเสียงวรรณยุกต์โดยใช้สัญลักษณ์ในแผนที่ระดับหมู่บ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ปรากฏตัวอย่างแผนที่ซึ่งเป็นผลการวิจัยในภาคผนวกของบทความ ดังนั้นงานวิจัยนี้จะมีแผนที่ 3 ประเภท คือ

แผนที่ประเภทที่ 1 มี 90 แผ่น แสดงการกระจายศัพท์ของหน่วยอรรถจำนวน 30 หน่วยอรรถโดยแยกหน่วยอรรถละ 3 แผ่นเพื่อให้อ่านง่ายและชัดเจน แผนที่ 1 แสดงการกระจายศัพท์ในอำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอเดิมบางนางบวชและอำเภอสามชูก แผนที่ 2 แสดงการกระจายศัพท์ในอำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์

อำเภออุ้มทองและอำเภอเมืองสุพรรณบุรี แผนที่ 3 แสดงการกระจายศัพท์ในอำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้อง

แผนที่ประเภทที่ 2 มี 3 แผ่น แสดงการกระจายรูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์เฉพาะภาษาตระกูลไทเพื่อแยกกลุ่มย่อย ได้แก่ ภาษาโซ่ง ภาษาไทยยวน ภาษาพวน ภาษาลาวเวียงและภาษาลาวครั่ง เฉพาะจุดเก็บข้อมูล 249 หมู่บ้าน โดยแบ่งอำเภอเช่นเดียวกับแผนที่ประเภทที่ 1

แผนที่ประเภทที่ 3 มี 3 แผ่น แสดงชุมชนภาษาในจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งเป็นอำเภอเช่นเดียวกับแผนที่ประเภทที่ 1 และ 2

3.2 วิเคราะห์แนวโน้มการใช้ภาษาแต่ละหมู่บ้าน ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประเภทชุมชนภาษาและบริเวณการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี จากข้อมูลพบว่าแต่ละหน่วยย่อยที่ปรากฏในแบบสอบถามซึ่งใช้การสัมภาษณ์จากผู้บอกภาษานั้น บางหน่วยย่อยใช้ศัพท์เดียว บางหน่วยย่อยใช้หลายศัพท์ หลายภาษา ผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์พิจารณาว่าหมู่บ้านใดมีแนวโน้มจะใช้ภาษาใดดังนี้

1. หมู่บ้านที่ใช้ภาษาเดียว หมายถึงจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งเกินร้อยละ 60 ของจำนวนหน่วยย่อยทั้งหมด หรือจำนวน 18 หน่วยย่อยขึ้นไป จัดเป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ภาษานั้นๆ

เนื่องจากจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดมีปริมาณการใช้ศัพท์ต่างๆ ตามเกณฑ์นี้แตกต่างกันจึงต้องแบ่งระดับของการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ภาษาเดียวระดับที่ 1 หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 90 ของจำนวนหน่วยย่อยทั้งหมดหรือจำนวน 27 หน่วยย่อยขึ้นไป จัดให้เป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ภาษานั้นๆ ระดับที่ 1 เช่น หมู่ที่ 4 ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ภาษาโซ่ง 29 หน่วยย่อย ศัพท์ภาษาไทย 1 หน่วยย่อย จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาโซ่งระดับที่ 1 (ช.1)

1.2 ภาษาเดียวระดับที่ 2 หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 80- 89 ของจำนวนหน่วยย่อยทั้งหมดหรือจำนวน 24-26 หน่วยย่อยขึ้นไป จัดให้เป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ภาษานั้นๆ ระดับที่ 2 เช่น หมู่ที่ 6 บ้านโพธิ์ศรี ตำบลจรเข้มหา อำเภอบางปลาม้า ใช้ศัพท์ภาษาไทย 25 หน่วยย่อย จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาไทยระดับที่ 2 (ท. 2)

1.3 ภาษาเดียวระดับที่ 3 หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 79 ของจำนวนหน่วยอรรถทั้งหมดหรือจำนวน 18-23 หน่วยอรรถขึ้นไป จัดให้เป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ภาษานั้นๆ ระดับที่ 3 เช่น หมู่ที่ 5 ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง ใช้ศัพท์ภาษาไทย 1 หน่วยอรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษากะเหรี่ยง 7 หน่วยอรรถ ศัพท์ภาษากะเหรี่ยง 22 หน่วยอรรถ จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษากะเหรี่ยงระดับที่ 3 (กร. 3)

2. หมู่บ้านที่ใช้หลายภาษา หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ 2 หรือ 3 ภาษาปะปนกันแบบสลับกัน ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 40 ของจำนวนหน่วยอรรถทั้งหมดหรือจำนวน 12 หน่วยอรรถขึ้นไป จัดเป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้หลายภาษาแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 หมู่บ้านหลายภาษาระดับที่ 1 หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 43 และอีกภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 43 หรือจำนวน 13 หน่วยอรรถขึ้นไป ในแต่ละภาษาจัดเป็นภาษาจุดเก็บข้อมูลที่ใช้หลายภาษา เช่น หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง ใช้ศัพท์ภาษาลาว 17 หน่วยอรรถ ศัพท์ภาษาไทย 13 หน่วยอรรถ เสียงวรรณยุกต์ใช้รูปแบบการแตกตัวแบบภาษาลาวครึ่ง (วบ.5) จะถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครึ่งระดับที่ 1 (ทลค. 1)

หมู่ที่ 6 ตำบลสระยายโสม อำเภออุทุมพรพิสัย ใช้ศัพท์ภาษาไทย 3 หน่วยอรรถ ศัพท์ภาษาลาว 22 หน่วยอรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับศัพท์ภาษาลาว 5 หน่วยอรรถ วรรณยุกต์มีรูปแบบการแตกตัว 2 ระบบ คือ แบบภาษาลาวเวียง (วบ. 4) และแบบภาษาลาวครึ่ง (วบ. 5) จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาลาวเวียงและภาษาลาวครึ่งระดับที่ 1 (ลคว. 1)

2.2 หมู่บ้านหลายภาษาระดับที่ 2 หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์หลายภาษาร่วมกัน ในหน่วยอรรถหนึ่งๆ ตั้งแต่ร้อยละ 40 ของจำนวนหน่วยอรรถทั้งหมดหรือจำนวน 12 หน่วยอรรถขึ้นไป และอีกภาษาหนึ่งตั้งแต่ร้อยละ 43 หรือจำนวน 13 หน่วยอรรถขึ้นไป จัดเป็นจุดเก็บข้อมูลที่ใช้หลายภาษา เช่น หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ภาษาไทย 17 หน่วยอรรถ ศัพท์เขมร 13 หน่วยอรรถ จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมรระดับที่ 2 (ทข. 2)

หมู่ที่ 10 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอู๋ก่องและภาษาลาว จำนวน 6 หน่วยอรรถ ใช้ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับ

ภาษาอุ้งกอจำนวน 24 หน่วยรรถ จึงถือว่าหมู่บ้านนี้ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอุ้งกอระดับที่ 2 (ทอ. 2)

3. หมู่บ้านที่มีปัญหา หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถใช้เกณฑ์ดังกล่าวจัดประเภทได้ว่าใช้ภาษาใด เช่น หมู่ที่ 2 บ้านหนองโอง ใช้ศัพท์ภาษาไทย 14 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษากะเหรี่ยง 5 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษาลาว 2 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษากวย 9 หน่วยรรถ เพราะใช้ศัพท์ดังกล่าวมีจำนวนไม่เข้าเกณฑ์จึงถือว่าเป็นหมู่บ้านมีปัญหา (?) เพราะมีจำนวนหน่วยรรถไม่เพียงพอที่จะตีความ แนวโน้มการใช้ภาษาในหมู่บ้านนั้น

หมู่ที่ 4 ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ใช้ภาษาไทย 6 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมร 6 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษากวย 8 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษากวยและภาษาเขมร 10 หน่วยรรถ การใช้ศัพท์ดังกล่าวมีจำนวนไม่เข้าเกณฑ์ จึงถือว่าเป็นหมู่บ้านมีปัญหา (?)

หมู่ที่ 2 ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ ใช้ภาษาลาว 12 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทยร่วมกับภาษาลาว 7 หน่วยรรถ ศัพท์ภาษาไทย 11 หน่วยรรถ ระบบวรรณยุกต์เป็นรูปแบบของภาษาลาวเวียง (วบ.4) การใช้ศัพท์ดังกล่าวมีจำนวนไม่เข้าเกณฑ์ จึงถือว่าเป็นหมู่บ้านมีปัญหา (?)

จากการพิจารณาแนวโน้มของแต่ละหมู่บ้าน ในจังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 1,007 หมู่บ้าน พบว่ามีหมู่บ้านใช้ภาษาเดียวจำนวน 883 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยกลาง (ท.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไชย (ช.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษาพวน (พ.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษาลาวเวียง (ลว.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษาลาวครั่ง (ลค.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษากะเหรี่ยง (กร.) หมู่บ้านที่ใช้ภาษามอญ (ม.)

หมู่บ้านที่ใช้หลายภาษา แบ่งเป็นหมู่บ้านที่ใช้ 2 ภาษา จำนวน 107 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาไชย (ทช.)
- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาพวน (ทพ.)
- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวเวียง (ทลว.)
- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั่ง (ทลค.)
- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาไทยวน (ทย.)
- หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษากะเหรี่ยง (ทกร.)

หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอุก้อง (ทอ.)

หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมร (ทข.)

หมู่บ้านที่ใช้ภาษาลาวครั่งและภาษาลาวเวียง (ลคว.)

หมู่บ้านที่ใช้ 3 ภาษา จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาพวนและภาษาโซ่ง (ทพช.) เป็นหมู่บ้านที่มีผู้พูดภาษาพวนและภาษาโซ่งจำนวนเท่าๆ กันอาศัยอยู่ ทั้งนี้คนทั้ง 2 กลุ่มนี้จะสื่อสารกันโดยใช้ภาษาไทยกลาง จึงจัดเป็นหมู่บ้าน 3 ภาษา ส่วนหมู่บ้านที่มีปัญหาไม่สามารถตีความชุมชนภาษาได้มีจำนวน 16 หมู่บ้าน

ผลการวิจัย

จากจุดเก็บข้อมูล 1,007 หมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่ามีชุมชนภาษาต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

1. ชุมชนภาษาเดียว มีจำนวน 883 หมู่บ้าน ได้แก่

1.1 ชุมชนภาษาไทยกลางถิ่นสุพรรณบุรี จำนวน 727 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ชุมชนที่ใช้ภาษาไทยระดับที่ 1 (ท.1) มีจำนวน 662 หมู่บ้าน ชุมชนที่ใช้ภาษาไทยระดับที่ 2 (ท.2) มีจำนวน 23 หมู่บ้านและชุมชนที่ใช้ภาษาไทยระดับที่ 3 (ท. 3) มีจำนวน 42 หมู่บ้าน

1.2 ชุมชนภาษาลาวเวียง จำนวน 50 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวเวียงระดับที่ 1 (ลว.1) มีจำนวน 2 หมู่บ้าน ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวเวียงระดับที่ 2 (ลว.2) มีจำนวน 15 หมู่บ้าน และชุมชนที่ใช้ภาษาลาวเวียงระดับที่ 3 (ลว. 3) มีจำนวน 33 หมู่บ้าน

1.3 ชุมชนภาษาลาวครั่ง จำนวน 45 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวครั่งระดับที่ 1 (ลค.1) มีจำนวน 4 หมู่บ้าน ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวครั่งระดับที่ 2 (ลค.2) มีจำนวน 15 หมู่บ้าน ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวครั่งระดับที่ 3 (ลค.3) มีจำนวน 26 หมู่บ้าน

1.4 ชุมชนภาษาโซ่ง จำนวน 33 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ชุมชนที่ใช้ภาษาโซ่งระดับที่ 1 (ซ.1) มีจำนวน 23 หมู่บ้าน และชุมชนที่ใช้ภาษาโซ่งระดับที่ 2 (ซ.2) มีจำนวน 10 หมู่บ้าน

1.5 ชุมชนภาษาพวน จำนวน 25 หมู่บ้านแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้
ชุมชนที่ใช้ภาษาพวนระดับที่ 1 (พ.1) มีจำนวน 15 หมู่บ้าน ชุมชนที่ใช้ภาษาพวนระดับ
ที่ 2 (พ.2) มีจำนวน 2 หมู่บ้านและชุมชนที่ใช้ภาษาพวนระดับที่ 3 (พ.3) มีจำนวน 8
หมู่บ้าน

1.6 ชุมชนภาษากะเหรี่ยงมี 2 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้ ชุมชน
ที่ใช้ภาษากะเหรี่ยงระดับที่ 2 (กร.2) มีจำนวน 1 หมู่บ้านและชุมชนที่ใช้ภาษากะเหรี่ยง
ระดับที่ 3 มีจำนวน 1 หมู่บ้าน

1.7 ชุมชนภาษามอญ มี 1 หมู่บ้าน ได้แก่ชุมชนที่ใช้ภาษามอญ
ระดับที่ 3 (ม.3)

2. ชุมชนสองภาษา มีจำนวน 107 หมู่บ้าน ได้แก่

2.1 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั้ง จำนวน 68 หมู่บ้าน
แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั้งระดับที่ 1 (ทลค.1)
มีจำนวน 4 หมู่บ้านและชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั้งระดับที่ 2 (ทลค.2)
มีจำนวน 64 หมู่บ้าน

2.2 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวเวียงระดับที่ 2 (ทลว.2)
มีจำนวน 18 หมู่บ้าน

2.3 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมรระดับที่ 2 (ทข.2) มีจำนวน
7 หมู่บ้าน¹²

2.4 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาโซ่งจำนวน 4 หมู่บ้าน มี 2 ระดับ
ดังนี้ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาโซ่งระดับที่ 1 (ทซ.1) มีจำนวน 2 หมู่บ้านและชุมชน
ภาษาไทยร่วมกับภาษาโซ่งระดับที่ 2 (ทซ.2) มีจำนวน 2 หมู่บ้าน

2.5 ชุมชนภาษาลาวเวียงร่วมกับภาษาลาวครั้งจำนวน 2 หมู่บ้าน
แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้ ชุมชนภาษาลาวเวียงร่วมกับภาษาลาวครั้งระดับที่ 1 (ลคว.1) มี
จำนวน 1 หมู่บ้าน และชุมชนภาษาลาวเวียงร่วมกับภาษาลาวครั้งระดับที่ 3 (ลคว.3) มี
จำนวน 1 หมู่บ้าน

¹² จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้ให้ตัวเลือกภาษากวยเพื่อให้ผู้บอกภาษาเลือกเมื่อเก็บข้อมูล
สนามกลับไม่พบหมู่บ้านที่ใช้ศัพท์ภาษากวยที่เข้าเกณฑ์ มีเพียงผู้สูงอายุเพียง 10 คนที่นึกศัพท์ได้
บางคำและไม่ได้ใช้ภาษานี้สื่อสารในชีวิตประจำวันทุกระดับอายุจึงไม่อาจตีความเป็นชุมชนภาษา
กวยได้ในงานวิจัยนี้ ส่วนชุมชนภาษาเขมรผู้วิจัยพบผู้ใช้ภาษาเขมรบางชุมชน แต่เป็นชุมชนสอง
ภาษาคือชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาเขมรจำนวน 7 หมู่บ้านดังกล่าว

2.6 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาพวนระดับที่ 2 (ทพ.2) มีจำนวน 2 หมู่บ้าน

2.7 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษากะเหรี่ยงระดับที่ 2 (ทกร.2) มีจำนวน 2 หมู่บ้าน

2.8 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษามอญระดับที่ 2 (ทม.2) มีจำนวน 2 หมู่บ้าน

2.9 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาไทยวนระดับที่ 2 (ทย.2) มีจำนวน 1 หมู่บ้าน

2.10 ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาอู๋ก่องระดับที่ 2 (ทอ.2) มีจำนวน 1 หมู่บ้าน

3. **ชุมชนสามภาษา** มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาพวนและภาษาโซ่งระดับที่ 2 (ทพช.2)

4. **หมู่บ้านที่มีปัญหา** คือ หมู่บ้านที่ไม่สามารถตีความแนวโน้มการใช้ภาษาได้เนื่องจากจำนวนการใช้ศัพท์ไม่เข้าเกณฑ์จำนวน 16 หมู่บ้าน (?)

จะเห็นได้ว่าชุมชนภาษาไทยในจังหวัดสุพรรณบุรีมีมากที่สุด แบ่งเป็นชุมชนที่ใช้ภาษาไทยภาษาเดียว 727 หมู่บ้าน และชุมชนสองภาษาที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอื่นจำนวน 105 หมู่บ้าน อีก 2 หมู่บ้านเป็นชุมชนภาษาลาวเวียงร่วมกับลาวครั่ง ส่วนภาษาอื่นที่เป็นชุมชนภาษาเดียวได้แก่ ชุมชนภาษาโซ่ง ชุมชนภาษาพวน ชุมชนภาษาลาวเวียง ชุมชนภาษาลาวครั่ง ชุมชนภาษากะเหรี่ยง ชุมชนภาษามอญ ชุมชนภาษาเดียวมิได้หมายความว่าประชาชนรู้เพียงภาษาเดียว คือ ภาษาประจำชุมชน ทุกคนจะรู้ภาษาไทยกลางเพราะเป็นภาษาประจำภาค ใช้สนทนากับคนต่างภาษา แต่การสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยทั่วไปจะใช้ภาษาประจำชุมชนนั้นๆ เพียงภาษาเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

โดยเหตุที่หมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี มีใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ปะปนกันมาก และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ก็อยู่ผสมผสานกันบางเขต เช่น กลุ่มไทย ลาวเวียง ลาวครั่ง โซ่ง ในอำเภออู่ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจึงไม่สามารถหาแนวแบ่งเขตภาษาได้ชัดเจน ส่วนอำเภอที่มีผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีเพียงภาษาเดียวคือ อำเภอสามชุก

และอำเภอศรีประจันต์ โดยเฉพาะอำเภอศรีประจันต์ คงสำเนียงสุพรรณค่อนข้างมากกว่า อำเภอสามชุก ซึ่งมีชาวจีนอาศัยอยู่มากและเป็นเมืองสำคัญด้านการค้าขายทางเรือแต่เดิม

หากจะพิจารณาลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับชุมชนภาษาแล้ว พบว่าลักษณะภูมิประเทศสามารถจำแนกตามระดับความสูงของพื้นที่ได้ 3 ลักษณะ (Pongwanichanan, 2000 : 39 – 40)

1. เขตเทือกเขา เป็นลักษณะของสันเขาที่เกิดจากการโก่งงอไปทางเดียวกับหินโครงสร้าง เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงยุบตัวลง ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด บริเวณตำบลองค์พระ ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง และบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภออู่ทองและอำเภอด่านช้าง ซึ่งเป็นเทือกเขาในแนวเดียวกับเทือกเขาตะนาวศรี จากการวิจัยพบว่า ภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาจะมีชุมชนภาษากะเหรี่ยง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาอู๋ก่อง ชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั้ง

2. เขตที่ราบสูง เกิดจากการผุพังตามกระบวนการปรับระดับพื้นที่ของโลก มีความลาดชันประมาณ 5-30 % ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด สลับกับเนินเขาแล้วค่อยๆ ลาดเทลงมาทางทิศตะวันออกจนถึงแม่น้ำท่าจีน เขตที่ราบสูงอยู่บริเวณทิศตะวันออกของอำเภอด่านช้าง และทิศตะวันตกของอำเภอเดิมบางนางบวช จากการวิจัยพบว่า ภูมิประเทศที่เป็นเขตที่ราบสูงจะมีชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาลาวครั้ง และชุมชนภาษาไทย

3. เขตที่ราบลุ่ม เกิดจากการทับถมของตะกอนเนื้อหยาบที่ถูกกระแสน้ำเซาะพัดมาจากภูเขา มีที่ราบตะกอนลำน้ำที่เกิดจากลำห้วยกระเสียว และที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง เขตที่ราบลุ่มดังกล่าวอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกของอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภออู่ทอง บริเวณทิศตะวันออกของจังหวัด บริเวณอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชุก อำเภอศรีประจันต์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอ สองพี่น้องและอำเภอบางปลาม้า จากการวิจัยพบว่าภูมิประเทศที่เป็นเขตที่ราบลุ่มจะมีชุมชนภาษาไทย ชุมชนภาษาโซ่ง ชุมชนภาษาพวน ชุมชนภาษาลาวเวียง ชุมชนภาษาลาวครั้ง ชุมชนภาษามอญ

และชุมชนภาษาไทยร่วมกับภาษาอื่น ได้แก่ ภาษาโซ่ง ภาษาพวน ภาษาลาวเวียง ภาษาลาวครั่ง ภาษาไทยยวน ภาษาเขมร และภาษามอญ

สำหรับชุมชนสองภาษาส่วนใหญ่จะเป็นหมู่บ้านที่แทรกตัวระหว่างชุมชนภาษาเดียวที่ต่างภาษากันได้แก่ภาษาไทยร่วมกับภาษาอื่นซึ่งมีการสัมผัสภาษามากกว่าหมู่บ้านภาษาเดียว จากการเก็บข้อมูลสนามพบว่าคนวัยหนุ่มสาวนิยมใช้ศัพท์ภาษาไทยมากกว่าภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน หากจะพิจารณาหน้าที่ทางสังคมของภาษาต่างๆตามแนวคิดของวิลเลียม เอ. สมอลลีย์ (Smalley 1994) กรณีของจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยพบว่าภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาของทางราชการ ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน การประชุม สัมมนา และการติดต่อราชการ ส่วนภาษาไทยกลางสำเนียงสุพรรณบุรีเป็นภาษาประจำจังหวัด ใช้สื่อสารกับคนต่างกลุ่มภาษาและใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ดังนั้นชุมชนภาษาอื่นมีแนวโน้มจะถูกภาษาไทยแทรกซ้อน ในแง่ระบบเสียงและการใช้ศัพท์ภาษาที่มีสถานะค่อนข้างวิกฤตในอนาคต เพราะมีผู้พูดจำนวนน้อยเหลือเพียงไม่กี่หมู่บ้านได้แก่ ภาษาไทยยวน ภาษามอญ ภาษาเขมร ภาษาอุก้อง และภาษากะเหรี่ยง อีก 20 ปีหากไม่มีการฟื้นฟูภาษาที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง อาจสูญหายได้ ส่วนภาษากวยในจังหวัดสุพรรณบุรี แม้จะมีงานวิจัยที่เก็บข้อมูลเมื่อ 30 ปีก่อน ปัจจุบันผู้วิจัยไม่พบชุมชนภาษานี้ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีเพียงผู้สูงอายุเพียง 10 คนที่นึกศัพท์ได้บางคำและไม่ได้สื่อสารในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับภาษาเวียดนาม ด้วยเหตุผลดังกล่าวชุมชนภาษากวยและภาษาเวียดนามจึงไม่ปรากฏในงานวิจัยนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยใคร่เสนอว่าหากมีการศึกษาด้านภาษาในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ควรใช้การวิจัยแนวเดียวกันนี้คือใช้การกระจายของศัพท์ทุกตระกูลภาษาและเสียงวรรณยุกต์สร้างแผนที่ภาษาศาสตร์ในจังหวัดอื่นๆที่ยังไม่มีผู้วิจัย เช่น จังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้งานวิจัยต่อเนื่อง อีกทั้งควรศึกษาฟื้นฟูภาษาที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนน้อยในจังหวัดสุพรรณบุรีเพื่ออนุรักษ์ภาษาและภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์

ตัวอย่างแบบสอบถามและแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี

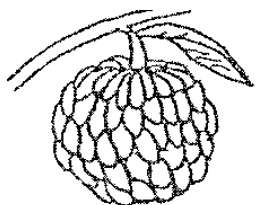
กรุณาทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข. ค. ง. จ. ฉ. ช. หน้าคำศัพท์ที่คนในหมู่บ้านของท่านใช้พูดในชีวิตประจำวัน หากเป็นคำที่ใช้นอกเหนือจากแบบสอบถามให้เขียนเติมในข้อที่เว้นไว้ อื่นๆ

1. ผลไม้เปลือกนอกสีเขียวอ่อน เนื้อในผลกรอบสีขาว มีเมล็ดสีนํ้าตาล เรียกว่า

ก. ฝรั่ง	ข. มะอ้อย
ค. หมาโอย่	ง. บักสีดา
จ. ยังก่าซา	ฉ. ตะแบก
ช. พะลึงแอ	ช. อื่นๆ).....

2. ผลไม้มีผิวหนูนุ่มเป็นตาๆ เนื้อในผลหนา สีขาวนวล รสหวาน มีเมล็ดสีดำมาก เรียกว่า

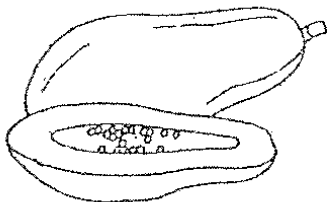
ก. น้อยหน่า	ข. มะโสด
ค. หมักเขียบ	ง. บักเขียบ
จ. นวนาซา	ฉ. เปรม
ช. หนุณาแอ	ช. (อื่นๆ).....

3. พืชที่นำเมล็ดมาจากใต้ดินมาต้มกิน เรียกว่า

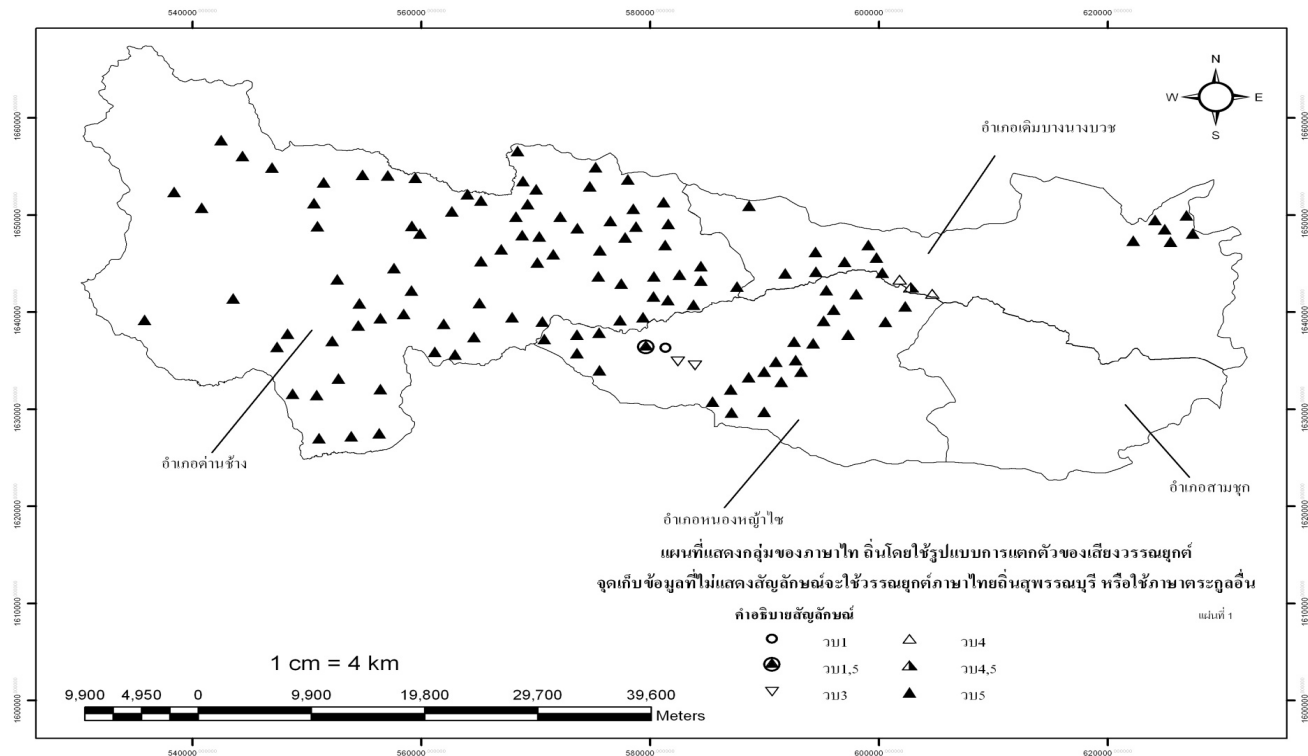

ก. ถั่วลิสง	ข. ถั่วลันเตา
ค. ถั่วฮอ	ง. ถั่วดิน
จ. ถั่วคุด	ฉ. ถั่วเขียว
ช. จะตอง	ช. มาพุกแอ
ฉ. (อื่นๆ).....	

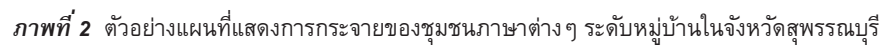
4. ผลไม้เปลือกนอกสีเขียวแก่ เนื้อในเวลสุกสีแดง ใบเป็นจิกๆ ก้านยาว นิยมเอามาทำส้มตำก่อนสุก เรียกว่า

ก. มะละกอ	ข. มะโห้
ค. บักหุ้ง	ง. อ่องจีซา
จ. ละหุ้ง	ฉ. ตะกั่วแก
ช. (อื่นๆ).....	

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนที่แสดงกลุ่มของภาษาไทยถิ่น โดยใช้รูปแบบการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์

References

- Burusphat, S. (2001). **Dialect Geography** (ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น). Bangkok: Ekphimthai Press.
- Chareanraat, C. (1982). **The Kuay Language of Suphanburi Province** (ภาษากวย (ส่วย) ที่จังหวัดสุพรรณบุรี). Master's dissertation, Silpakorn University, Bangkok, Thailand.
- Gedney, William J. (1972). A Checklist for Determining Tone in Tai Dialect. In **Studies in Tai Linguistics in Honor of George L. Trager**, : 423-437.
- Keawsilpa, C. (1982). **Description of Pwo Karen : A Tibeto-Berman Language**. Master's dissertation Mahidol University, Nakornpathom, Thailand.
- Liamprawat, S. (2002). **The Research Report Linguistic Maps of Ratchaburi Province** (รายงานการวิจัยเรื่องแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดราชบุรี). Nakorn Pathom: Silpakorn University.
- Liamprawat, S. (2014). **The Research Report Linguistic Maps of Suphanburi Province** (รายงานการวิจัยเรื่องแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี). Nakorn Pathom: SilpaKorn University.
- Luangthongkom, T. (2007). **The Research Report Linguistic Diversity in Nan Province: A foundation For Tourism Development** (รายงานการวิจัยเรื่องความหลากหลายทางภาษาในจังหวัดน่าน: ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว). Bangkok: The Thailand Research Fund.
- National Research Council of Thailand. (2007). Strategie Development Plan of The Economic and Social Development Vol.10. In **Guide the Evaluation of Research proposals submitted to the Government budget**. : 67-73.
- Osatharom, V. (2004). **Historical Changes of Suphanburi from the 8th Buddhist Era to the Beginning of the 25th Buddhist Era** (เมืองสุพรรณบนเส้นทางเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์พุทธศตวรรษที่ 8 – ต้นพุทธศตวรรษที่ 25). Bangkok: Thammasart University.
- Pongwanichanan, P. (2000). **Suphanburi** (สุพรรณบุรี). Nonthaburi: S.P.F. printing group.

- Premssirat, S. et.al.. (2002). **Ethnolinguistic Maps of Thailand (แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย)**. Bangkok: Khurusapha Press.
- Smalley, William A. (1994). **Linguistic Diversity and National Unity: Language Ecology in Thailand**. Chicago: the University of Chicago press.
- Suphanburi Office. (2006). **Tourism Strategy of Suphanburi Province 2007-2001. (แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี)**. Suphanburi: Division of Policy and Planning of Suphanburi Province.
- Thawornpat, M. (1997). **Enclopedia of Ethic groups in Thailand : Ugong (สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์อุ้ง)**. Nakornpathom: Institute of Language and Culture for Rural Development.
- Thongrat, P. (1988). **A Comparative Phonological Study Thai Phuan at Suphanburi and Sukhothai Province**. Master' dissertation, Mahidol Univeresity, Nakornpathom, Thailand.
- Wattanaprasert, K and Liamprawat, S. (1998). **The Research Report The Phonology of Lao Dialect In Thachin River Basin. (รายงานการวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน)**. Nakornpathom: Silpakorn University Press.
- Yantrising, P. (1980). **The Phonology of The Kuay Language of Suphanburi Province**. Master's Dissertation, Mahidol University, Nakornpathom, Thailand.

